PATVIRTINTA
Vilniaus r. Egliškių šv. Jono Bosko gimnazijos
direktoriaus 2022 m. spalio 29 d.
įsakymu Nr. V- 106

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS RAJONO EGLIŠKIŲ ŠV. JONO BOSKO GIMNAZIJOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus r. Egliškių šv. Jono Bosko gimnazijos (toliau–gimnazija) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarka (toliau–tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.
2. Ši tvarka nustato gimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje.
3. Gimnazijos direktorius, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją gimnazijoje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), Gimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Klasės auklėtojo veiklos aprašu, Mokinių skatinimo ir nuobaudų tvarka, Gimnazijos darbuotojų Etikos kodeksu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), gimnazijos direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.
4. Tvarkos tikslas - siekiant ugdyti pozityvų gimnazisto elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.
5. Tvarka remiasi šiais principais:
5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, gimnazistas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;
5.3. darbuotojai veiksmų imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų:
5.4. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.
6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:
6.1**. Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.
6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
6.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
6.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
6.3. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
6.4. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių auklėtojai arba kuratoriai, o ją vykdant dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.
8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą gimnazijos bendruomenei.
9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas gimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:
9.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
9.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;
9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
9.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje;
9.6. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
10. Klasių auklėtojas ar kuratorius kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, gimnazistas reaguodamas:
12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
12.3. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
12.4. informuoja klasės auklėtoją ar kuratorių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;
13. Klasės auklėtojas ar kuratorius, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:
13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;
13.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas), ją perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui;
13.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu, socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

14. Gavus informaciją apie patyčias/smurtą vaiko gerovės komisijos pirmininkas:
14.1. užpildytą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas vaiko gerovės pirmininko kabinete);
14.2. imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją;
14.3. nedelsiant praneša gimnazijos direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo.
15. Gimnazistui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.
16. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.
17. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Mokiniai, gimnazijos darbuotojai, mokytojai, gimnazistai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.
19. Tėvai su šia tvarka supažindinami e-paštu ar žinute per Manodienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.
20. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje.

Priedas Nr. 1

VILNIAUS R. EGLIŠKIŲ ŠV. JONO BOSKO GIMNAZIJOS BENDRUOMENĖS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

1. Pastebėjus ar įtarus smurtą arba patyčias, bet kuris gimnazijos darbuotojas nedelsdamas reaguoja ir imasi veiksmų jiems sustabdyti.
2. Apie įvykį informuoja Vaiko gerovės komisijos (VGK) pirmininką ir užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas).
3. VGK pirmininkas nedelsdamas aiškinasi situaciją, kalbasi su įvykyje dalyvavusiais mokiniais, prireikus – su jų tėvais (globėjais, rūpintojais), stebi situaciją.
4. VGK pirmininkas imasi veiksmų patyčių ar smurto situacijai spręsti, bendrauja su įvykio dalyviais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais).
5. Užpildytas pranešimas apie patyčias (2 priedas) perduodamas socialinei pedagogei, kuri registruoja patyčių atvejį ir užtikrina pranešimo saugojimą. Jeigu patyčių situacija svarstoma Vaiko gerovės komisijos posėdyje, pranešimas pridedamas prie VGK posėdžio protokolo.
6. Esant sudėtingesnei situacijai, VGK pirmininkas inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį. Komisija informuoja gimnazijos direktorių, numato tolesnių veiksmų ir pagalbos priemonių planą bei organizuoja jo įgyvendinimą.

Priedas Nr. 2

VILNIAUS R. EGLIŠKIŲ ŠV. JONO BOSKO GIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:
Kas pranešė apie patyčias:
Kada įvyko patyčios (data, val.):
Kur įvyko patyčios:
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:
Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas kumštelėjimas, spjaudymas, daiktųatiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai,ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yranepageidaujamas ar atstumiamas;
Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete,naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).

Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas_____

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, *patyrusio patyčias* vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, *kuris tyčiojosi* vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, *stebėjusio patyčias* vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	